

REVISTA
DE LA
CÀMARA AGRÍCOLA OFICIAL
DEL
VALLÉS

Aquesta Revista se reparteix de franch entre tots els socis de la Càmera.

Pera els que no siguin socis, el preu de subscripció es de cinch pessetas l' any.

Se publica al menos una vegada al mes y sempre que la seva aparició sigui convenient.

No té número fixo de planas. Dels treballs firmats, no se'n fa solidaria la Revista.

Els originals no's retornan.

De todas las obras que 's reben, se 'n dona compte á judici de la Direcció.

Els anuncis, á preus convencionals.

DIRECCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

Secció 3.ª de la Càmera Agrícola Oficial del Vallés

GRANOLLERS

Ofertas y demandas

Aquesta Revista contindrà la present Secció, al objecte de que tots els socis de la Càmera hi puguin posar anuncis de compra ó venda de productes agrícols, bestiar, fincas y tot lo referent á agricultura.

Pera anunciar en aquesta Secció, s' ha de ser soci de nostra Càmera; l' anunci per cada inserció, val á rabó de 25 céntims la ratlla.

Informes y encárrechs, á la Secció 3.ª de la Càmera.

OFERTAS

—Gavia de prempsa en molt bon estat.

—Cavall pera tartana de 3 $\frac{1}{2}$ anys y de 7 $\frac{3}{4}$ pams d' alsada.

DEMANDAS

—Lisol. Els que 'n necessitin en trobarán á la Càmera á 2'50 pesetas el pot d' un Kg.

—Abastadoras d' olivas. La Càmera ne te pera 'ls socis á pesetas 2'50 cada una.

TALLER D' ENCUADERNACIONES

Además de la encuadernació de llibres desde 'ls mes antichs als mes moderns, se fan tota classe de treballs que dita industria abarca; y son: *Petacas, Targeters, Carpetas, Bades de lujo y economichs, Papereras, Estatjos y Mostraris* pera tota classe d' industrias, *Caixas de cartró* pera tota classe d' industrias, y en especial de las de lujo pera regalos.

Llibres de contabilitat, se fan als rallats dels models que s' encarreguin.

Llibreria y Objectes d' Escriptori

DE JOSEPH XIRAU

Carrer de Sant Roch, 4.—GRANOLLERS

REVISTA

DE LA

CAMARA AGRÍCOLA OFICIAL

DEL VALLÉS

SUMARI: Un impost nou.—Higiene, medicina y economía del camp.—Federació Agrícola Catalana.—La cria caballar.—*Secció Bibliogràfica*: Guia pràctica para el cultivo del trigo en regadío.—*Crònica*.—*Varietats*: Pa sense farina.

Un impost nou

Al llegir aquestes paraules del títol, tots els nostres lectors ja 's poden pensar que 's tracta d' agricultura. Es l' ase dels cops.

El cop encara no l' han donat, pero ja vindrà. Están amenassats els adobs químichs ab un augment de 5 al 15 per 100. Aixís ho ha acordat la Junta d' Arancels y Valoracions. No s' hi posan per poch.

¿Qué significa aquest impost? Tant si consisteix en la elevació dels drets arancelaris dels adobs compostos, com sobre tot si aquest augment es pera las primeras materias, se n' ha d' esdevenir la impossibilitat d' aplicar aquesta mena d' adobs.

Aixís com la supressió del impost de transports pera fruytas y llegums secas, vi y oli, no ha beneficiat á la agricultura; aixís com per els pagesos no s' han experimentat els efectes de la rebaixa del dret de consums sobre 'l blat; aixís com no 's farán sensibles en la pràctica els beneficis que 'ns volen fer creure que se n' esdevindrán de la projectada supressió del impost de transport sobre altrás materias agrícolas, ben palpables serán els augmentos proposats per la Junta d' Arancels y Valoracions contra 'ls adobs.

Un propòsit semblant, si prosperés, es un cop mortal pera l' agricultura. Després que á Catalunya, á Valencia y en algún altre indret

de la Península, se fan esforços extraordinaris pera acostar la seva forsa de producció agrícola á la que tenen tots el països civilisats, es sumament deplorable que hi hagi qui 's proposi tallar las alas als qui ab la seva persistencia logran aixecarse per demunt de la miseria de Espanya. No 'ns vinguin més en dir que volen la regeneració del país els qui comensan per estroncar la principal font de benestar, que es l' agricultura, perque matar la producció agrícola es l' impossibilitar l' aplicació d' adobs, que tan necessaris son avuy y que en tan gran escala s' usan en tots els païssos que avensan, perque els governants, á diferencia d' Espanya, no son el principal destorb pera anar endevant.

M. Y C.

HIGIENE, MEDICINA Y ECONOMÍA DEL CAMP

XIII

Medicina de las personas

II

Tres cosas molt importants: cultivar bé, associarse bé y votar bé.—Tres tropells: congestió, feridura y basca.—Senyals de mort.—Dedució.

Días endarrera uns pagesos se queixavan del seu ofici; de que produhia poch; que estavan molt carregats de contribucions; que moltas casas á pesar de ballaria magre, tenfan empenyadas las sóvas hisendas, fent altrás exclamacions per l' estil. Jo vaig respndre que tenian rahó de queixarse de dits mals, que eran verdaders pero que 'ls mals que tenen remey, cal aplicarlo, obrant com personas de enteniment.

¿Y quin remey es aquet que no coneixém? varen preguntar.—Si fessiu 'ls pagesos las tres cosas que vaig á dir, fora remey segur, no per lligar els gossos ab llangonissas y suprimir las penas y treballs de la vida, lo qual es impossible: sino per lograr que l' art del pagés fós el millor ofici; y ditas tres cosas, no son cap secret, sino que son conegudas, si bé no 's posan en práctica, y son: cultivar *bé* las terras; associarse *bé* tots els pagesos, y votar *bé* 'ls diputats y representants.

Cultivant *bé*, no segons la rutina, sino segons els avensos, se culliria molt més, els productes serian de més bona qualitat, y 'ls gastos foren lo menos possible: associantse *bé*, tindriam Banchs agrícols que 'ns deixarian diners ab bonas condicions sens hipotecar cap finca, lo qual es el més gran disbarat; asseguraríam las cullitas y 'ls animals; podriam aplicar els avensos ab coneixement; ens instruiriam en lo que 'ns convé; obtindriam ventatjas en el vendre y comprar, y moltas ventatjas

incalculables que porta l' obrar en comú per bè de tots; la unió de moltes forsas petites que constituiria una forsa molt gran per lograr tot lo que 'ns convingués sense fer mal á ningú. Y si votessim *bé*, com som els més, enviariam molts diputats y senadors honrats y enérgichs y sabis que 'ns defensarian perque se 'ns tractés com mereixém, respectantnos y protegintnos; que las contribucions no fossin tan injustas; bons camins y canals; que no 's possessin obstacles á la transmissió de la propietat, perque 'ls drets de traspás, además d' esser injustos son perjudicials, disminuint el valor de la propietat, y resultant que al cap d' uns quants traspassos, els amos de las propietats han sigut els governs: lo qual es un socialisme disfressat; es dir que, associantnos bè, aixís com ara som els esclaus y 'l sach dels colps, forem els amos.

Y dit aixó, que es essencial en l' ideal d' associació, continuén la Medicina rural.

Quan á una persona li agarra un *tropell*, y no hi ha metje aprop, hem de saber examinar quina classe de *tropell* es, donchs els remeys son diferents. Un pagés está treballant baix un sol fort y li vé gran dolor de cap, rodament de cap, xiulets d' orelas, cara encesa, ulls vermells, paraula dificultosa, y va á caure ó cau: será probablement una congestió per *insolació* que pot passar á feridura; se 'l porta á l' ombra, se 'l posa ab el cap alt, y se li aplican al cap draps mullats ab aygua y vinagre que 's van renovant, y després mostassa á las camas; y si no passa, una purga y per beure llimonada: pot ser tan forta, que hi haigi necessitat de sangoneras y fins sangria, que ja ho diria 'l metje. Alguns ne moren.

Un altre *tropell*: á una persona li vé un desvaneixement, pert l' equilibri y cau ó no cau, se li torna la cara roja y un xich abotornada, encesa; pols ple y poch á poch; no ha perdut el coneixement, y las sèvas respostas son com si tartamudejés: vista brillant, pero indecisa, y fa fortas aspiracions com si li faltés aire: es atacat d' una congestió ó cop de *sanch al cap*, que convè estar prompte perque no passi á feridura; desseguida afluixar la roba, que quedí lliure coll, pit y ventre; draps d' aygua fresca al cap renovats, fregas fortas á las camas y mostassas; cap alt y lliure, alguna ajuda d' aygua salada, purga, etc., tot per descarregar el cap. Quan la congestió ha sigut molt forta y no s' hi ha posat prompte remey, se romp un vas que no pot resistir la pressió. y basta una sola gota de *sanch* bèn petita que surti de la arteria pera produhir un *atach de feridura* y fins la mort, perque 'l cervell no vol jochs: llavors casi sempre vè parálissis é insensibilitat de mitj cos; cara inflada, de color de rajola poch cuita, sino es un vell ó malaltís; ulls vermells y ficos, llabis una mica desviats respirant pe'l costat, com un que fuma ab pipa, y del costat ferit, bras y cama que no 's mouhen ni senten las pessigadas; la nineta més ample y més inmóvil. Una borratxera forta pot donar senyals parescudas, pero son passatjeras y els antecedents y olor de ví ó ayguardent, ab vómits, descubreix la trampa; advertint que una borratxera pot ocasionar la mort; y entre paréntessis, aixó de fer tancar las tabernas el diumenge y aumentar els impostos del ayguardent, evitará algunas borratxeras, en las quals l' home queda pitjor que las bestias

Elsremeys en un *atach de feridura* son els de la congestió; y no fer olorar cosas

fortas al malalt, ni volguerli fer beure cap beguda, que no podria empassársela bé: cap alt, cama penjant. ab mostassas y ventosas; glas al cap, fregas, aire pur.

Respecte la feridura, crida la atenció de molts, que cada any vá essent mes freqüent; que jano 's fereixen sols els vells, els de sanch forta, sí que també 'ls joves, els magres y de sanch fluixa. Las causas poden esser els excessos en menjar, beurer y altrás cosas, el viure massa adelerat, la poca tranquil·litat y conformació, la vida cada dia mes agitada per guanyar diners y gosar; la degeneració que va en augment y altrás causas tal volta desconegudas. La persona que 's fereix pot morir de sopte si l' atach es *fulminant*; pot quedar inutilisat y pot curar ab la medicació de yoduro y aygua de árnicca que ordenan molts metjes, com també ab banys y aplicacions hidroterápicas, ab las quals s' han lograt grans curacions, y ab altres medis. La persona *ferida* corre perill de una repetició d' atach, y bona nit cargols; encar que jo he conegut personas que han sortit de tres atachs.

No confonguen 'ls tropells indicats ab un *sincope*, basca ó desmay, que pot presentarse per varias causas, com fortas impresions, espant, disgustos, vista de cosas repugnants, fetors, indigestions, afeccions de cor, perduas de sanch, asfixias, etc.; pot ser una basca poca cosa, y pot ser de mort. Casi sempre se presenta soptadament, se suspenen els moviments, el pols decapareix ó se torna molt petit, y lo mateix la respiració y la sensibilitat; se exten per la cara y els llabis una palidessa ó grogor que sembla de mort. Si 'l malalt está en un cuarto, obrir la finestra, qu' entri aire fresch y pur; afliuxar els vestits, y cotilla si es dona; se tira á la cara ab forsa alguna gota d' aygua, com qui fa asperges; se li fa olorar vinagre y millor amoniach á certa distancia ab el tap mullat y no massa; se li fan fregas á brassos y camas ab colonia, vinagre ó esperit; se fregan els polsos ab aygua y vinagre; se posa mostassa á brassos, camas y pit; se li fan pesigollas ab una ploma als forats del nas, sota aixella y plantas dels peus; y aixís que retorni se li dona un glop de vi ranci, de café ó cordial; el cap baix y las camas altas, y si no s' escalfés, rajolas calentas ó ampollas d' aygua calenta; y si no tornés se recorre á la respiració artificial que explicarem en las asfixias.

En cas de dupte de si es mort ó viu, pot escoltarse 'l cor, lligar un dit ab un fil y si 's torna morat es senyal de vida, com també si tirant una gota d' oli bullent al colze, se forma bullofa, indica vida: si 'l cor está parat; si un mirall á la boca no s' entela; si no sent els efectes d' un carbó encés á un dit del peu; si una llum no dona transparencia á la mà y dits ben units, y si las fregas fortas no coloran la pell, *malum signum* las senyals de descomposició y si 'l termómetro indica menos de 20 graus centígradas, es mort segura.

De lo dit podem ja deduir que es molt fácil el morir-se, y que convé estar preparat pe 'ls interessos y per l' ánima, pero sens preocuparse ni viure tristos ni espantats; posar els medis higiénichs explicats per evitar malalties y viurer molts anys y treballar y economisar quan estém bons, per quan no poguém treballar y per los nostres fills, debent esser nostras aspiracions tenir terra propia qui no 'n tingui; comprarne mes qui 'n tingui poca y cultivarla bè qui 'n tingui prou, guardant sempre una poma per la set.

Federació Agrícola Catalana

La reunió general d'aquet mes se va veure concorreguda per agricultors de tots els indrets de Catalunya, actuant de president el senyor Puig, que ho es de la Càmera Agrícola del Empordá, per ser a Madrid don Leonci Soler y March.

Sindicats Agrícols.—Se doná lectura al projecte de Lley de Sindicats Agrícols, llegint després don Teodor Creus un rahonat escrit fent varias observacions al projecte de Lley en qüestió, analisant las sevas ventatjas y inconvenients y preferint á tal projecte el que anteriorment havia formulat el senyor Villanueva, sens que vulgui dirse que no sigui susceptible de moltas milloras.

Fill aquest escrit del senyor Creus, del profund estudi que tèt fet de la materia, la Federació acordá fersel seu, encarregantse de circularlo entre 'ls senadors y diputats pera que 'l puguin tenir en compte al discutirse 'l projecte de Lley en el Parlament.

Falsificació del vi.—El senyor Vidiella, de Reus, presentá una important móció pera que 's procuri acabar ab l' abús que 's comet en las grans poblacions d' expendir ví artificial. Tenim una lley—digué—que es molt bona pera evitarho, pero que no 's compleix; cal, per lo tant, trevallar pera la aplicació de las disposicions vigents, ab lo qual, sens dubte, tindriam al nostre costat la opinió general del país.

El senyor Puig recordá las gestions practicadas prop del Govern per la Càmera del Empordá, que donaren per resultat la ratificació de las disposicions prohibitivas de la fabricació de ví artificial, extenent las atribucions que al efecte tenian els Ajuntaments á las Cambras Agrícolas.

Tractantse, donchs, d' un assumpto en que no més importa fer cumplir ¶la lley, se convingué en emprendre una activa campanya pera lograr que s' acabiu las transgressions legals que avuy impunement cometen alguns industrials.

El diputat á Corts senyor Zulueta prometé ocuparse del assumpto un cop torni al Congrés.

Altres assumptos.—El senyor Vilá, del Vendrell, explicá las gestions practicadas per las corporacions agricolas del Penadés y Camp de Tarragona, en vista de las noticias que circulaban de que l' Ajuntament de Barcelona tractava d' apujar el dret de consums del vi, que tant perjudicaria á la viticultura.

El senyor Zulueta va exposar á la consideració dels reunits els projectes que pensa presentar al Parlament, encaminats á portar gran impuls á las fonts de riquesa del país y de subvenir á necessitats imperiosas.

Llargas estonas estigué parlant el senyor Zulueta, que foren ben curtas pera 'ls oyents, tots els qui varen mostrar la seva conformitat als bons propòsits del ilustrat diputat per Villafranca.

Se va parlar finalment, entre altres assumptos, del vinent Congrés de Cervera, y s' acceptá una proposició del senyor Dachs, que tèt per objecte atendre á necessitats d' ordre interior de la Federació.

Quedá facultat el nostre President pera convocar als Presidents de las associacions federadas per l' assumpto que va proposar; aquets días s' han enviat las convocatorias corresponents.

La cria caballar

Reunió á la Cámara

Va ser molt magnífica per tots conceptes la reunió que 'l dia 27 del mes passat se va efectuar á la sala gran de la Cámara Agrícola del Vallés.

Al rebre la Junta directiva l' avis de que s' ofería á venir el Director del Depòsit de Sementals del Hospitalet del Llobregat, D. Ramón R. de la Encina, il·lustrat tinent del Cos d' Artillería, va comprendre tot seguit, sapigut l' assumpto que 'l portava, que 's tractava d' una cosa de molt interés per tots els pagesos de la Comarca.

Per aixó la Secció de Propaganda va decidir donar la major publicitat possible á la noticia, anunciantla en els periódichs comarcals y en els diaris de Barcelona y demanant als delegats que per pregons ó per altres medis fessin sapiguer que á las 10 del dematí d' aquell dia se faría una reunió pública pera tractar de la cria caballar d' acort ab el referit Depòsit del Hospitalet.

La reunió se va veure concorreguda com cap altra. Entre drets y asseguts hi havia unas siscentas personas, número verdaderament exorbitant, donchs sapigut es lo que costa reunir un aplech tan considerable de personas.

A l' hora indicada, se va constituir la Junta Directiva de la Cámara, á la taula presidencial, posantse á la dreta del president el senyor Encina.

El senyor Dachs va comensar l' acte fent un just elogi de dit senyor, ponderant l' importancia de la qüestió de que venía á tractar y demanant á tots que sense temor y ab tota franquesa, un cop el senyor Encina hagués parlat, li fessin las preguntas y consideracions que creguessin del cas.

Dit aixó va pendre la paraula el senyor Encina, expressant ab molta claretat els conceptes següents:

El Cos d' Artillería sollicita el concurs dels agricultors, en benefici de tots.

Necessita l' Artillería de montanya d' un tipo de caball especial, que avuy hem d' anar á buscar al extranjer.

Necessitém caballs que además de forsa tinguin velocitat, perque d' anar lleuger un caball, de vegadas, en un moment determinat, ne pot dependre la vida de molts homes. Las mulas no 'ns serveixen; la mula es veritat que gasta menos, pero hem de buscar bestiar que s' alimenti bè, que aixís es com presta millors serveys.

Aném á veure, donchs, si el diner que deixém al extranjer ab la compra de caballs, el podém deixar á dintre del nostre pais.

Seguidament D. Ramón R. de la Encina va explicar els propòsits que ha guiat al Ministre de la Guerra al establir el Depòsit del Hospitalet, enumerá els treballs que han precedit á la seva instal·lació y detallá las condicions que 's proposan als pagesos pera la cria y cria caballar.

Pera millor precisar tot quant va dir l' exponent, copiarem á continuació las Bases de la corresponent R. O. emanada del Ministeri de la Guerra, en 29 de Setembre passat.

Diuen aixís:

«1.ª La compra del ganado del arrastre de la Artillería de campaña se efectuará con preferencia dentro de las razas conocidas con el nombre de tiro ligero que reúnan las siguientes condiciones: Cuerpo cilíndrico y extenso, amplias y carnosas espaldas que den al collarón muchos puntos de contacto, cuello largo, cabeza proporcionada y bien unida, riñones anchos, grupa espaciosa, piernas rectas con sus corvejones poderosos y cuartillas cortas. Su peso no debe ser inferior á 380 kilogramos ni superior á 480. La alzada estará comprendida entre 1'55 y 1'65 metros (5 á 10 dedos) y su temperamento sanguíneo y muscular.

2.ª El ganado que se adquiriera en lo sucesivo se compondrá indistintamente de caballos y yeguas, no importando el mayor número de éstas, pues prestando debidamente su servicio de arrastre, serán base segura para la implantación en nuestro país de la cría del ganado de tiro ligero, pero en el bien entendido de que todas las yeguas deberán pertenecer á las razas del tipo indicado.

3.ª Todas las yeguas de servicio del tipo expresado que existan en los regimientos, quedarán desde luego á disposición de cuantos las deseen para emplearlas precisamente en la cría del ganado que se menciona en la base anterior, y asimismo las que resulten inútiles para el servicio militar por cualquier accidente imprevisto, pero que puedan ser de utilidad á los compradores por el bajo precio de su tasación.

Para la debida publicidad de estos datos, los primeros jefes de las secciones remitirán trimestralmente á la Comisión central de remonta noticia del ganado que pueda cederse, con separación de los dos grupos expresados, é indicando, entre los demás datos, su tiempo de servicio y las causas que motiven su baja prematura.

4.ª Todos los agricultores y cuantos deseen contribuir á la cría del ganado de tiro ligero acudirán á la Comisión central de remonta ó al Depósito de sementales de Hospitalet (provincia de Barcelona), indicando el número de yeguas que deseen adquirir, las que se les facilitarán al precio de su coste, deducción hecha de 160 pesetas por cada año ó fracción de año que hayan prestado servicio, ó bien con la rebaja que sea procedente si estuviesen comprendidas en el segundo grupo de la base anterior.

Para atender con justicia á estas peticiones, se examinarán los puntos en que deban instalarse las yeguas, y comprobado que reúnen las convenientes condiciones que garantizan el buen servicio del Estado, por la Comisión central de remonta, se hará la distribución del ganado. Este servicio tendrá lugar en los meses de Febrero á Mayo, y el importe del ganado ingresará en la caja de aquel establecimiento, dedicándose desde luego á la compra de nuevas yeguas que han de reemplazar á las que sean bajas en los regimientos.

Para atender á cuanto se indica se procurará que siempre exista en el Depósito de Hospitalet un número de yeguas en armonía con los pedidos que se vayan recibiendo y demás necesidades del servicio de cría caballar, cuyo ganado seguirá perteneciendo á los regimientos de su procedencia hasta su adquisición ó permuta.

Los agricultores que no les convenga el pago en metálico, podrán permutar las yeguas que deseen adquirir por caballos que reunan las condiciones para el servicio de la Artillería de campaña y á juicio de la comisión que exista en aquel depósito.

Las yeguas que en el primer año de su cubrición resulten infecundas, podrán ser cambiadas por otras de las existentes en el Depósito, siempre que se devuelvan en buen estado de conservación á juicio de la expresada comisión.

Se faculta á los agricultores para devolver las yeguas adquiridas, siempre que por causa justificada resulte no convenirles continuar dedicándose á la cría, en cuyo caso será el ganado tasado por la comisión y abonado su importe en el acto de la entrega.

La comisión que debe entender en este servicio será formada por personal del Depósito de sementales de Hospitalet y Comisión central de remonta, y á propuesta de su coronel, primer jefe.

5.ª El Depósito de sementales de Hospitalet y las sucursales que puedan instalarse cuidarán que todas las yeguas cedidas sean montadas anualmente. Los sementales, además, atenderán, mientras lo permita el número de yeguas del tipo indicado que existen en la región, á la monta de las de otros tipos similares de diferentes procedencias.

Los productos que se obtengan de este cruce serán marcados por un dependiente de Artillería con un hierro cuya propiedad será debidamente registrada en el Ministerio de Agricultura.

6.ª Para indemnizar á los propietarios de los gastos de todas clases que les ocasione la cría y recría del ganado, se les abonará 1,500 pesetas por cada producto que en buen estado de servicio les convenga presentar dentro del cuarto año de su vida y que sea aceptado por la Comisión de remonta. Si algún producto reúne especiales condiciones podrá aumentar su precio hasta llegar al de 2,000 pesetas.

7.ª Los propietarios que se mencionan se obligan en todo tiempo á permitir la entrada en sus fincas, á fin de conocer los productos, á los delegados de la Comisión de remonta de Artillería, quienes informarán á sus jefes de la manera como se les atiende.

8.ª Se llevará cuidadosamente una estadística de las fincas en que residen las yeguas y productos, expresándose sobre su situación, extensión, nombre del propietario, fecha de adquisición de las yeguas, de su monta, indicando el semental cubridor, la del nacimiento de los productos y el resultado que acusen las revistas periódicas que se pasen por el personal de la remonta de Artillería.

9.º Por la sección de Artillería se dictarán las órdenes oportunas para reglamentar el servicio de sementales, fijándose anualmente las épocas de monta y la manera de efectuar el servicio, teniendo presente cuanto se deja ordenado en la presente Real orden.

En vista de lo avanzado del presente ejercicio, la adquisición de las yeguas á que se refiere la base cuarta, podrá efectuarse desde luego, á cuyo efecto, cuantos

las deseen deberán manifestar al primer jefe de la Comisión de remonta residente en Madrid ó al Depósito de Hospitalet, antes del 31 del próximo mes de Octubre, el número que les convenga, expresando las fincas ó locales en que de ordinario queden instaladas, así como su conformidad con las bases que se indican.

La distribución del ganado expresado tendrá lugar, en la forma reglamentaria, en Barcelona (Hospitalet), á medida que se vaya ordenando la concentración de las yeguas que se faciliten al público.»

El senyor de la Encina parlà llargament, comentant y aclarint el contingut d' aquestes bases, lo qual va ser molt del agrado dels concurrents, algúns dels que feren varias preguntas, que 'l disertant va contestar ab la major amabilitat.

L' interés que despertá va ser molt gran, felicitantnos nosaltres d' haver contribuít á fer coneixe una qüestió que, si no de moment, més endavant, pot ser tal vegada una font de prosperitat per la classe pagesa.

* * *

Tractantse com se tracta d' un assumpto de tanta trascendencia, som partidaris de exposar el pro y el contra, pera que tothom, tenint en compte totas las opinións, puguí seguir la que millor li convingui.

La Càmera Agrícola del Empordá, havent encomanat l' estudi de la qüestió á una persona molt competent, D. Joan Arderius, no troba massa acceptables las proposicións del Cos d' Artillería, segóns veuran els nostres lectors llegint els següents fragments d' una Exposició que aquella entitat ha elevat al Govern:

«Se empieza por no aprovechar como se debe los recursos que ya poseemos, y este derroche impondrá cargas al presupuesto general de la Nación que quizás sea difícil sostener, mientras se dejan perder inútilmente los medios acumulados ya por nuestros agricultores. Los exclusivismos que el Gobierno sostiene con el afán de obtener un tipo único de ganado, inutiliza las yeguas y caballos que aquí podrían recogerse como materiales de construcción, tan sólidos como los que se buscan en otras naciones, y que nos ahorrarían las dificultades que forzosamente habrán de presentarse en los comienzos de la labor, por falta de materiales para realizarla.

Aun en el supuesto de que el Gobierno venza aquellas dificultades á fuerza de dinero, siempre quedará reducido el proyecto á una obra de pura fantasía, porque al fin se obtendrá un tipo de caballo, verdadera preciosidad por su forma, pero que quizás será inútil para el servicio, y siempre convertido en delicado objeto de arte demasiado quebradizo para que puedan manejarlo, sin peligro, las callosas manos de nuestros colonos, ó puedan guardarlo sin quebranto el disciplinado cuidado de nuestros soldados.

Se escogen las yeguas mejor formadas de las que actualmente existen en los Regimientos de Artillería, para que aparejadas con los caballos sementales procedentes del extranjero sirvan de materia plástica con que modelar á capricho nuestro la futura raza caballar perfeccionada. Se pretende que esta perfección sea tan completa que, aun en el caso de que el potro al nacer reuna todas las bellezas de sus padres, será flor efímera que se deshojará pronto, porque no es posible que

después de cuatro años, y cuando por su edad habrá de ser utilizado para el servicio de campaña, deba declararse inútil por haber perdido las cualidades que tenía.

De golpe y porrazo no puede ningún propietario ó agricultor colocarse en condiciones para que de sus cuadras salgan ganados con la especialidad de formas y de caracteres que se exigen para su utilización como elementos de guerra. Este es un hecho imposible por inmejorables que sean las cualidades de los padres; porque en los cuatro primeros años de la vida del nuevo ser, algo habrán influido en él las condiciones del medio, las influencias atmosféricas y la acción de los alimentos para modificar aquellas selectas condiciones.

Pero admitamos que, por azares de una suerte poco común, consiguen nuestros agricultores presentar potros de cuatro años tan perfeccionados como se desea: ¿qué se habrá con esto conseguido? Satisfacer quizás su orgullo de ganadero inteligente y afortunado, pero al fin de la jornada verá lo que cuesta aquella satisfacción, y con seguridad no lo tomará como partida obligada de su explotación agrícola, porque ningún agricultor arroja al viento lo que necesita para faenas más seguras y más lucrativas.

Las 1,500 ó las 2,000 pesetas á lo sumo que se ofrecen por cada producto en buen estado de servicio, es mezquino pago al trabajo que representa su obtención, no basta para recuperar lo gastado en su recría, ni paga los desasosiegos que ocasionan posibles quebrantos.

Las yeguas están tasadas en el mismo valor de su coste, deducción hecha de 160 pesetas por cada año ó fracción de año que hayan prestado servicio; ó con la rebaja que sea procedente si estuviesen dadas de baja prematura. Esta condición hace imposible la compra de las yeguas, porque el precio que por ellas se exige imposibilita su explotación, y además aumenta de tal manera el valor de las desmejoradas por los años y las desechadas por inútiles, que resultan tan inexplotables como las primeras.

De lamentar es, pues, que el Sr. Ministro de la Guerra no haya procurado hacer posible la cooperación de los agricultores en la tarea de la transformación de las cualidades y aptitudes de nuestros tipos caballares. Indudablemente la empresa resultaría más factible, más rápida y más provechosa, si además de los caballos selectos y las yeguas escogidas se utilizaran los aquí nacidos y recriados, ya que por condiciones en ellos innatas y por cualidades de raza, reúnen mayor estabilidad de organización, más resistencia á las influencias del medio y una mayor fuerza para el desempeño del servicio á que han de destinarse, que aquellos otros que se nos presenta como tipo único.»

* * *

Si al Empordá no 'ls engrescan els projectes del Govern, si al Vallés interressan molt, pero sense que de moment hagin determinat un moviment favorable ó advers, á la Plana de Vich han considerat el projecte sumament beneficiós, segóns es de veure en lo que retallém de la *Gazeta Vigatana*:

«**Gambra Agrícola Ausetana.**—La Junta Directiva de la Cambra doná

poders al jove y intel·ligent veterinari d' aquesta Ciutat D. Miquel Vilarrasa perquè anàs á fer la demanadiça d' eugues acordada en la junta general de que parlàrem l' altre dia á la comissió del Cos d' artilleria que funciona al Hospitalet de Llobregat. Dita demanadiça es de 70 eugues, que no son ni la quarta part de les que 's necessitan á la Plana, puig aquí se podria estendre aquesta explotació molt més que les circumstancies actuals permeten.

El Sr. Vilarrasa, cumplint ab molt zel l' encàrrech, aná al Hospitalet, hont fou rebut ab gran deferencia y solicitut pe 'ls distingits militars que forman la referida comissió. Després d' haverli ensenyat l' establiment y el magnífich bestiar caballar que s' hi cria, conferenciaren respecte del assumpto que portava el Sr. Vilarrasa, manifestantse els referits militars molt propicis y ben disposats per complaure als nostres agricultors y sobre tot per introduhir en l' explotació de que 's tracta l' euga que forma el tipo d' aquesta Plana, qu' es una de les principals coses que desitja conseguir la Junta de la Cambra Agrícola.

Per consegüent, les impressions que de sont viatge ha portat el senyor Vilarrasa son veraderament falagueres, y aixís ho ha apreciat la referida Junta. Nosaltres, per la nostra part, pensam ocuparnos més extensament, en un dels próxims nombres, en aquesta importantíssima materia. Se tracta d' una notable font de riquesa per la nostra comarca y aquest assumpto de cap manera pot essernos indiferent.»

Y ara, qui més hi sápigam, que més hi digam.

Secció bibliográfica

Guía práctica para el cultivo del trigo en regadío

Ab la lectura dels quatre folletos publicats per la Granja-Escola experimental de Saragossa que 'ns han vingut á las mans, ens hem format concepte de que aquell centre d' ensenyansa agrícola es d' utilitat pe'l país, com no 'n coneixém cap en l' art agrícola, y ens ha confirmat que 'ls elogis que 'ns en havia fet una persona de regoneguda competencia, son justos y merescuts.

Els folletos que tractém de donarlos á conèixer son: «Guía práctica para el cultivo del trigo en regadío: Guía práctica para el empleo de abonos de regadío: Resultados económicos obtenidos en el campo de demostración durante los años de 1894-95; 1895-96 y el resumen del primer decenio de 1885-86 á 1895-96 y el Resumen de algunos ensayos verificados en el campo experimental durante los años 1885 y 1886.»

Aquets quatre llibrets indican, tots ells, el sentit prácticich que presideix en totas las aplicacions que de la ciencia agrícola se verifícan en la Granja Agrícola de Saragossa; y 'ls resultats d' aquells experiments y comprovacions els creyém tant útils per l' agricultura en general, que un per un dels dits llibrets, els extractarém per que els nostres consocis tinguin ocasió de conèixer y puguin introduir dintre las sevas particulars prácticas agrícolas alguns procediments que probablement creurán d' utilitat per la millora del nostre art.

GUIA PRÁCTICA PARA EL CULTIVO DEL TRIGO EN REGADÍO.—*Alternativa dels esplets.*
Tè verdadera importància pe'l bon resultat del cultiu del blat, el lloch que se li fassi ocupar en l'alternativa de las cullitas.

Com més varietat d' esplets, de diferenta analogia, millor es pe'l cultiu del blat y sobre tot si 's sembra darrera d' alguna lleguminosa, com trebol, bessas, etc.

Trevalls de preparació.—Fonament de tota cullita el constitueixen las operacions preparatorias del terreno, ja que d' aquestas depent el que per acció mecànica s' estobi y 's disgregui forsa la terra posantla en condicions de podershi desenrotllar els òrgans subterranis del vegetal y el que per acció química s' airegi forsa volum de terra, origen de las accions químicas y vitals dels petits organismes que transforman els elements preexistents en la terra pera ferlos més assimilables per las plantas. Pera lograr efectes del modo més útil y econòmic, se deuen rebutjar las aradas comunas ó romanas, substituintlas per las giratorias, procurant remoure la terra tot lo més fondo possible.

Adobs.—El millor sistema d' adobar la terra es el mixte, aixó es: una cantitat determinada de fem y altra de adob mineral.

El fem se deu colgar en el periodo que conté més riquesa fertilisant y no després de haberlo tingut una porció de temps en pilas, exposat al sol y á la pluja, perdent aixís tot son valor. Els adobs minerals se deuen emplear per separat y en cantitat segons las naturalesa del terreno. En els terrenos fèrtils es convenient tirarhi més cantitat de superfosfat pera evitar que 'l blat se volqui. Els terrenos saulonenchs necessitan més cantitat de potassa que 'ls argil·losos, y 'ls terrenos á rostoll d' alguna llegumina exigeixen menos amoniach que 'ls terrenos de rostoll d' espiga.

Las materias minerals convé molt usarlas separadas y en distintas épocas. El quadro que segueix donará una idea del modo més convenient d' emplearlas en el cultiu del blat.

NATURALESA DEL TERRENO	ADOBOS	PER CUARTEBA KILOGS.	EPOCA DE DISTRIBUCIÓ
Terrenos de fertilitat mitja.	Superfosfat de 18 á 20.	100	A la tardor abans de sembrar. Per la primavera y millor en duas vegadas.
	Nitrat de sosa de 15 á 16 p. %	80	
Terras esquilmadas ó magres.	Superfosfat de 18 á 20 p. %	100 á 150	Per la tardor abans de sembrar y previament mescladas Per la primavera.
	Sulfat amoniach de 20 á 21 p. %	35	
Terras argil·losas.	Nitrat de sosa	50	Per la tardor abans de sembrar. Per la primavera.
	Superfosfat.	100 á 150	
Terras fèrtilas.	Nitrat de sosa	50	Per la tardor abans de sembrar. Per la primavera.
	Superfosfat.	100	
	Nitrat de sosa	50	

Las cantidades expuestas, son como a términos medios, deventse aumentar ó disminuir segons ensenyi la práctica.

Sembra.—Selecció de la llevor.—La bona elecció de las llevors influeix d' un modo marcat y d' aquí la necessitat de posarhi atenció.

S' ha de desterrar la práctica de cambiar periódicamente la llevor per degenerada, substituintla dita práctica per la de seleccionar la llevor del blat que millor provi al país, sembrant en un tros de terreno apart, el blat que 's vol destinar per llevor del any següent. Aquesta sembra s' ha de fer ab tot cuydado; triant el blat més granat y sembrantlo un xiquet clá en un terreno fértil ben preparat y adobat. Seguint aquesta práctica s' obté bona llevor, que dona un rendiment major que la llevor ordinaria.

Preparació de la llevor.—Pera evitar algunas alteracions del grá causadas per certs parásits, convé preparar el grá destinat á la sembra per alguns dels procediments aconsellats, entre ells y com el mes usat, recomana la Granja el següent: Se sumergeix el blat durant uns minuts en una disolució de sulfat de coure al 1 per 100, y després s' extén el gra ja escorregut demunt de l' era ó de las golfas empolvantlo ab calcs en pols. Se remena ben bè y 's deixa á secar per evitar que germini, pognentse usar un cop sech. El blat aixis tractat, no 's pot destinar per aliment.

Cantitat de llevor y sistema de sembra.—La cantitat de llevor depent de la varietat, naturalesa y fertilitat del terreno; modo y época de la sembra. La sembra primerenca necessita menos llevor que la tardana; la sembra á axám requereix més llevor que á soch ó ab máquina, y els terrenos fertils necessitan menos llevor que 'ls magres.

Tres son els sistemas de sembra: á soch, axám y á máquina. El sistema de sembra á máquina ofereix respecte á axám las ventatjas d' una distribució uniforme del grá, deixar aquet colocat en ratillas y á igual fondaria, tot lo que contribueix á un major desenrotllo de la planta, economia en la llevor y facilitat en perseguir l' herba. El sistema més usat es el de axám, per rahó de no esser facil el funcionament de una sembradora mecánica en tots los terrenos.

Avuy día se construeixen unas sembradoras que per sa senzillesa poden molt bè funcionar en la generalitat dels terrenos y per son bon preu estáu al alcans dels pagesos mitjanament arreglats.

Regar y aixercolar.—Son duas operacions aquestas que solsament el pagés pot determinar la conveniencia de practicarlas segons las terras y circumstancias especials del temps. El aixercolar, si bè es una operació molt convenient per la vegetació del blat, se deurá fer mes ó menos segons s' hagin efectuat en bonas condicions la selecció y tria de la llevor y la preparació del terreno.

Distribució de adobs.—Durant la primavera se deu repartir en la majoria dels casos adob nitrogenat pera proporcionar á las plantas els elements que necessitan en aquesta época, que es la de son major desenrotllo. Si bè se pot emplear el suifat amoniach en dit temps, es més general y convenient l' us del nitrat de sosa, quina acció es més immediata.

Sega.—Las operaciones de recolección comensan ab la sega, que pot ferse á bras y ab segadora mecánica.

La economía que pot obtenirse ab las segadoras respecte á la sega á bras, quan pot funcionar en bonas condiciones es evident, pero en regadiu y en trossos petits no es recomenable la segadora mecánica baix el concepte economich y de bon treball.

El batre.—Pot efectuarse per procediments essencialment distints, com son el sistema ordinari del trill y curró, ó ab coblas de animals, y per batadoras mecánicas.

Cada un de dits sistemas es aplicable á las condiciones especiales de cada localitat. El mes usat es el de animals y 'l de trill y curró. El de la batadora mecánica no s' ha extés molt á Espanya per tenir que recorre al extranger pera comprar ditas máquinas, que generalment deixan de reunir las condiciones que fan menester en el nostre pays.

Ara que ja s' ha comensat á veure á funcionar alguna batadora mecánica construïda en nostre país y en condiciones de sencillesa, de bon treball y económicas, es de suposar que 'l batre ab máquina s' extendrá més que no fins avuy.

Acaba el libret que extractem, ab un extens quadro demostratiu molt detallat dels gastos del cultiu del blat, rendiments y beneficis durant dotze anys seguits. Per no fernes interminables ens concretarem á publicar els següents resultats:

Seguint las prácticas exposadas, la Granja de Saragossa ha conseguit que ab un gasto total (inclús la renda y gastos generals del terreno) de 547'93 ptas. per hectárea ó siguin 201'18 ptas. per quartera, el producte de 746'57 ptas., també per hectárea, que per quartera resulta un producte de 274 11 ptas. donant un benefici industrial de 198'64 ptas. ó sigui 72'93 per quartera, equivalent, dit producte, al 36'25 per 100 del capital.

Per altra part, el promitj dels 12 anys d' experiencias del cost del blat per hectólitre, fou de 13'15 ptas., que resulta á 9'20 ptas. per quartera, y si 's tè en compte que ab el sistema rutinari seguit en aquella regió, s' obté á un preu no mes baix de 18 ptas., resulta una economía de més de 4 ptas. per hectólitre, ó sigui una reducció del 25 per 100 en dit preu de cost.

Perque els nostres lectors se fassin cárrech de lo molt remunerador que resulta el cultiu del blat quan se procedeix mitjansant las prácticas modernas, no volém deixar de publicar els preus que regiren á la Granja de Saragossa pera fer els anteriors càlculs: El blat fou contat á rahó de 19 ptas. l' hectólitre, equivalent á 13'30 ptas. la nostra quartera; la palla la contaren á 2'22 ptas. els 100 kg. ó sigui á 0'89 ptas. el quintá; el arrendament del terreno, per durant el cultiu del blat, 188'25 hectárea, que resulta á 69'50 ptas. per quartera; els gastos de sembrar y cultivar, 218'25 ptas., y 'ls del adob 141'43 ptas. per hectárea.

Ab tals xifras y preus, se pot veure que 'ls gastos son més ó menos els que aquí costan, pero que 'ls preus del blat y de la palla son extraordinariament baixos, lo que indica que en nostra comarca podém, seguint aquells procediments de la Granja de Saragossa, obtindre un benefici major per rahó del preu mes alt del grá y de la palla, que aquí se ven ab respecte allí, al Aragó, poguentse arribar á produir ab un interés del 50 per 100.

Per acabar, y com á síntesis, conciou el llibret de que 'ns ocupém recomenar el *perfeccionament dels treballs culturals*, empleant las aradas giratorias, l' *us dels adobs minerals*, d' un modo racional y economich, y l' introducció del *cul-tiu del trebol roig*, com á complement de las anteriors milloras, en els cassos que ho permetin las condicions de la finca.

F. R.

CRONICA

Avis de Contaduria.—Aproximantnos á fi d' any, época en que 's deu practicar el Balans de totas las operacions realisadas per la Cà-mara Agrícola, esperem que tant els senyors Socis, com els senyors Delegats dels pobles, liquidarán, com mes aviat millor, totas las cuo-tas que tingan pendents de pago, ja ingressantlas personalment, ó enviant sellos de correu.

Altre.—Habenthi alguns dels que varen suscriures per la compra de la imatge de Sant Isidro que encare no han entregat la quantitat oferta, esperém que ho farán prompte, ja que la suscripció fa temps que 's doná per tancada.

Patatas.—Cada dia 'ns arriban remesas de patatas, tenintne ja gran partida; per lo tant, tots els Srs. Socis que 'n vulguen poden passar á recullirlas y aixís cada qual se las col·locarà estesas á casa seva á fi de que grillin millor y poder treurer las filaneras si 'n surten, y siguent per tant mes assegurada la sembra.

Com ja hem dit en altra «Revista», hem fet anar un home á Cerdanya á triarlas y ensacarlas de casa en casa á fi de que surtis bè la llevar; poguent desd' are dir que las que tenim en la Càmera son bonicas á tot serho, conforme han pogut veu- rer els molts socis que las han examinat y que ja se 'n han portat las que tenian demanadas.

Adobs.—Encare que ab menos escala que l' any passat, degut á la sequedat que hi ha, se despatxa el guano per la sembra del blat particularmrnt per els punts ahont hi ha plogut més. Alguns sembran sense posarhi adob per por de que si no plou no perdin tant, y si ho fa pensan adobarlo ab nitrat á son temps. Per més que 'ns sembla que de poch ó de molt comvé posarhi adob al sembrar el blat, no per aixó descrydem els que segueixen el citat procediment, sino que 'ns preparém per poguerlos servir ab tota regularitat, á qual fi el dia 6 d' aquet mes s' embarcá en el vapor *Pizarro* una bona partida de nitrat de sosa que habém comprat á la casa Emile Nolting & Co, de Hamburch, quin carregament creyém que arribará al port de Barcelona á primers de Desembre.

Hem rebut el «Calendari del Pagés» per l' any 1905, que desde fa 50 anys vé publicant l' Institut Agrícola Catalá de Sant Isidro. Agrahim l' atenció.

El Ministeri d' Obras Púbricas ha aprovat el plan de camins vehinals confeccionat per la Diputació de Barcelona.

Pera la construcció dels 220 kilòmetres de dit plan, l' Estat se compromet á satisfer á la Diputació un milió de pessetas, pagadoras en deu anys, cent mil cada any y la Diputació hi te de contribuir ab tres milions de pessetas en deu anys, ó siga trescentas mil pessetas anuals.

Diferentas publicacions agrícolas s' ocupan dels beneficis de la exempció postal, parlant en termes falaguers de la nostra corporació, á quinas instancias se deu la concessió d' aquella franquicia.

Liegim en el *Resumen de Agricultura* que aviat publicarà aquella important revista un extracte, en folleto apart, d' una informació que va obrir entre varias eminencias vitícolas respecte á la invasió filoxérica y resistencia de las diferentes classes de ceps.

No cal dir l' interés que tindrà aquesta publicació.

La nostra Càmara Agrícola ha rebut un ofici comunicantli que s' ha constituït oficialment á Sant Joan Despí una «Càmara Agrícola del Baix Llobregat.» Li oferim els nostros serveys.

VARIETATS

Pa sense farina

Fins are se feya com un impossible el fer pa sense farina; mes d' avuy en devant deixar de serho segons conta el conegut diari alemany *Kölnische Zeitung*.

En el nou procediment de panificació se passa directament del gra al pa sense passar per l' operació intermitja de la molició del cereal, y molta més ventatja, donchs d' aquesta manera s' aprofiten millor les materies nitrogenades. La proporció de materies nitrogenades del pa de ségol elaborat pe'l nou sistema es de 12 per 100. Además disminueix la proporció de celulosa y de materies minerals. Un cop netejat el gra de llavors extranyes, de terra y d' arená, se renta y s' escalda ab aygua calenta convertintlo en una pasta uniforme. El molí de nova construcció está format per dos cilindres concentrichs que 's mouhen en sentit contrari un del altre. El cilindre exterior porta gran número de forats. En el cilindre interior hi ha gran número de pessas que fregan en el cilindre inferior. Si s' hi fica 'l gra (ségol) entendrit entre 'ls dos cilindres, la part tendra passa al través dels forats, mentres que la part dura no es la part constituïda per les cobertes dels grans, es empèsa fins l' extrém del cilindre y cau en un dipòsit. Una gavineta á propòsit recull la pasta que surt pe'ls forats del cilindre exterior y la fa caurer en altre dipòsit.

Totes aquestes operacions se fan automàticament sens tocar per res la pasta ab las mans.

CHAMPAGNE

CHÂTEAU

MIMÓ

DEMANIS PER TOT ARREU

J. ESPINÁS S. EN C.

BARCELONA.—SANS

GUANOS QUÍMICHS-ORGÁNICHS

Esponjan la terra y modifcan el seu estat físich

Premiats ab medalla d' or en diferentas Exposicions

Primeras materias

Serradura fina y granada de banya, pel y pota, etc., etc.

RIQUESA GARANTIDA

Vda. y Fills de B. Cazeneuve

BARCELONA: Llealtat, 6

Fabricants y preparadors d' adobs organichs.—Serradura de banya y potarró fina y granada.—Desperdicis de pells y llanas.
Apropòsit pera las vinyas, cánem, blat, arbres, etc.

Aparells agrícois pera vendre

En el local de la Cámara Agrícola hi ha exposats els següents aparells venturers que 's vendrán á preus ben acomodo:

Máquina de bullir vi

Id. pera trinxar herba pels pollets

Arada, sistema Pfeiffer

Duas citras de llauna per oli

Rahó, á l' Administració de la Cámara.

COTXE-FAETÓN en molt bon estat per vendre. Rahó, en
l' Administració de la Cámara.

EN VENDA

Un billar ab els seus accessoris

ES VENTURER

Dirigirse á la Administració d'aquesta Revista